

SZOLNOK-DOBOKA.

TÁRSADALMI, KÖZGAZDÁSZATI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP.

SZOLNOK-DOBOKAMEGYE ES A MEGYEI GAZDASÁGI-EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

SZERKESZTŐSÉGI IRODA: Szécsenyi-utca, (csizmadiaszin alatt.) Névtelenül beküldött és bérmentetlen levelek nem fogadtatnak el. Nyilttéri czikkek garmondsora után 30 kr. fizetendő.	MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAPON.	ELŐFIZETÉSI ÁRAK. Helyben és vidékre egész évre 6 frt, — fél évre 3 frt, — évnegyedre 1 frt 50 kr. Községeknék, egész évre előfizetve 5 frt. Hirdetési díjak: egy 30 négyszög cm. tért elfoglaló egyszeri hirdetés díja 50 kr. Bélyegilleték minden beiktatásnál 30 kr.
--	--------------------------------------	---

A társadalomról.

III.

A diplomáciában kiváló államférfiak, a pénzügyi világban kitünő finanszíerek, a társadalmi életben születés, rang, vagyonban kiváló egyéniségek adják meg az alaphangot a haladásra

A kikkel legközelebbi összeköttetésben állanak, közlik az eszmét, meghányják-vetik a dologot, s ha az a kör, melyben mozognak, magáévá tette, talpra áll az eszme; a kisebbek hódolnak a hatalmasabbak eszméjének, ez irányeszmévé lesz, s a kör, melyből kiindult, irányadó kör. Ez a kör bizonyos jogot formál magának, melyet a kisebb tényezők elfogadnak még akkor is, ha az eszme nem valami kiváló, már csak szokásból is, mert az ember — mondja Arisztoteles — már természeténél fogva társadalmi lény, a nagyobbaktól sokat vár, s miveltségét, nyelvét, hatalmát, nemesedését — mind annak köszönheti, hogy társaságban él, és a hatalmasak eszméjét igyekszik követni.

Mit várhat egy társadalom irányadó köreitől?

Azt, hogy az egész közösségnek érdekeit felfogva, annak jólétén munkálkodjék és ne hódoljon szeparatizmusnak.

Ha tehát egy város társadalmi életében csak az irányadó körök határoznak, ha azok vannak hivatva megadni a társas életnek a pezsgést, a lendületet, akkor mindenekelőtt szükséges részökről nagyobb mérvű demokracizmus.

Ez költi fel az alsóbb osztályokban az érdeklődést az irányadó körök iránt, ez szűn-

teti meg a visszahúzóást, ez teszi képessé az alsóbb osztályt arra, hogy tömörüljön és a hangadó körökhöz csatlakozzék.

Az irányadó köröknek áll tehetségében odahatni, hogy azok a szatirikus állapotok, melyeket a modern kasztrendszer teremtett, megszűnjenek s a közös társadalom termelő erői a közjólét előidézésére használtassanak fel.

Mindig a hatalmasabbnak kell a gyöngébbhez leereszkedni, ez a demokracizmus lefelé, s ha ez általános lesz, akkor, de csak akkor fog megszűnni a k a p a s z k o d á s i vágy.

Sok példát lehetne felhozni a magyarországi városok társadalmi életéből, kevesebbet az erdélyi részekéből, hol ma a társadalmi élet eleven, pezsgő, hol a gazdag ur nem szégyenli a szegényebb, de becsületes középosztálybelivel társalogni; hol a középosztály az irányadó, hol a nagy közönység karolja fel az eszméket.

Ott természetesen nincs helye a visszavonulásnak.

Az irányadó körök tiszteletben részesülnek, mely bizonyos repressív jogi intézményeket tételez fel.

Am ebből nem következik, hogy az alsóbb osztályok, ugyszólván a nagyközönység ügye az irányadó közönység részéről kiesnyléssel, majdnem megvetéssel fogadtassék, hanem az, hogy a szerény hangon emelt szó is hatalmas támogatásra találjon, mihelyt az a közjólét érdekében mondatik el.

Az irányadó köröktől függ a modern társadalmi élet helyes irányba való terelése olyanképen, hogy a nemzeti intézmények fenntartassanak, mert e tekintetben még nagy szükség van a konzervatizmusra.

Szellemi munkálkodásban, modorban, ruházatban, divatban, mindenben a nemzeti jelleg fenntartását kívánja a nagy közönység, a fejlődést, a lendületet az irányadó köröktől várja.

V.

A szamosvölgyi vasút nov. havi igazgatósági ülése

báró Bánffy Dezső öméltsága elnöklete alatt.

1. A napirend tárgyalása előtt szót kér Kovács Samu társulati alelnök s a részvét hangján emlékezik meg br. Kemény Gábor volt közlekedésügyi m. kir. miniszter elhunytáról, mint kinek támogatása mellet létesült a szamosvölgyi vasút ugy Apahida-Deés, mint deés-besztercezi vonala. Élénken emlékezik meg arról, hogy az ő támogatása mellett fejlődött az egész országban a közgazdászati élet s ő volt azon miniszter, kinek e hazarész annyit köszönhet, miért is — midőn halála fölötti részvétnének őszinte kifeizést ad — kéri, hogy a részvét kifejezéséhez a t. igazgatóság is hozzájárulni s azt jegyzőkönyvileg megörökíteni méltóztassék. Igazgatóság br. Kemény Gábor volt közlekedésügyi m. kir. miniszter halála felett őszinte részvétnének ad kifejezést s azt jegyzőkönyvileg megörökíttetni elhatározza. — Elnök előterjeszti, hogy a hozott határozatok végrehajtottak. Ezután a felolvasott pénzügyi jelentés szerint október hóban az összes vonalokról befolyt összesen 62,013 frt 55 kr., kiadatott 52,805 frt 28 kr. és átment 9208 frt 27 kr. pénztári egyenleg november hóra. Továbbá az üzletigazgató előterjeszti üzleteredményi jelentését, melyből kitűnik, miszerint október hóban az összes vonalokon az összes üzleteredmény tett 26,893 frt 31 krt, s az idei október hóban 379 frt 45 krral volt több a

A „Szolnok-Doboka” tárczája.

A hazaszeretet a népek kulturéletében.

Felolvasta Józsa János a deési tanítói főkkör deczember 1-én tartott gyűlésén.

Korunkat általában a haladás és fölvilágosodás korszakának nevezik. Az emberiség jó része ma már a műveltség igen magas fokára emelkedett. S bár nagyszerűek és szépek az ember külső alkotásai, de a legnagyobbszerűt és legszebbet az ember önönmagán hajtotta végre. Az ő jelenlegi külső és belső állapota, a jövőbe is pillantani tudó tehetsége, az igaz, szép, jó és nemes iránt való világos és tiszta érzéke, nyelve, a természet erői felett kivivott messzeható uralma: szakadatlan munkásságának, Istentől nyert erői és tehetei kifejllesztésének eredménye; mely munkában részt vett évszázadok óta minden erre hivatott nép.

E fényes eredmény létrehozásában — az ember értelmi, társulási és haladási képességén kívül — nagy része van a hazaszeretnek is. Midőn tehát becses figyelmüket szerény felolvasásom meghallgatására szíves tisztelettel kérem, szándékom a történelem vezető fonalán, általános vonásokban feltüntetni, hogy a hazaszeretet, a mint az létrejött, s koronkint magasabb fokra emelkedett, mindig fokozottabb mértékben vált a kulturának, polgárosultságnak nemcsak megteremtőjévé, hanem fejlesztője és terjesztőjévé is. Hosszu idő telt el azonban, míg az ember hazát szerzett magának, s a honszeretet nemes érzése

szívében megszületett. Épen azért, gondolom, nem lesz érdektelen a „hazátlan“ ember életére egy rövidke pillantást vetni.

Miután az emberi Nem egységét nemcsak a hagyomány állítja, hanem ma már a tudományos kutatások is megerősítik, az a kérdés merült föl, hogy hol volt az ember ő s lakóhelye? A tudomány délnyugoti Ázsia meleg éghajlatát jelöli meg az ő s ember ő s lakóhelyéül, mert csak itt volt képes megélni, a természet által, testileg, az állatnál is fukarabban ellátott ember, kinek sem — bár az állatokéhoz hasonló — ruházata, sem fegyvere sem éles karmai és fogai nincsenek; mert itt e meleg helyen a természet ingyen nyújtotta az élet fenntartására szükséges czikkeket, a mint ez ma is látható az ugynevezett természeti népeknél. De minél jobban szaporodtak az emberek, minél inkább megfogytak a természet ingyen adta tápszerek, annál inkább el kellett széledniök, vívén magukkal a gondviseléstől nyert utlevelet, melyen írva vala: tanulj, tapasztalj és munkálkodjál! mert a teremő más utlevelet adott az embernek, mint az állatnak; az állat, pl. a kutya, szülőitől elvéve is ugyanazzá fejlődik; de az embernek, hogy azzá legyen a minék lennie kell, szüksége van az emberre, azaz a társas életre. Csodálatos, hogy az ember sokáig tudatlanabb, mint az állat, melynek nagy műsőtőne van.

Midőn aztán az ember szükségtől kényszerítve, ő s lakóhelyét elhagyta, enyhébb, vagy zordabb éghajlat alá jutott, hol a természet megvonta ingyen adományát, s ekkor először kezdé érezni gyámoltalanságát; eszmélt, körülnézett s az egyes mesterségeket az állatoktól kezdette el-

tanulni. Látta pl., hogy az elefánt faágat tör, melyet aztán legyezőül használ; a majmok fütykőst forgatnak kezükben, s botokkal és kövekkel hajgálják a közikbe tolaodókat, diótörésre pedig kerek köveket használnak; a csimpánz plane oly házikót vagy nyugóvó helyet készít, mint a milyenek ma is némely vad népek házai.

S az az ő sünk, ki a látott példa után indulva, megelőző szellemi tevékenység után valamilyen testi munkát végzett, az első állatbőrt takaról, az első durva dárdát akár önvédelemre, akár vadászati eszközül fölhasználta: az az ő sünk tekinthető az első kulturembernek, mert ezen kezdetleges, — de öntudatos munkával megtette az első lépést a művelődés útján, melyen aztán, tökéletesbülési képességénél fogva, folyton előre haladott. Az ember munkájának eredménye a vagyon, a tulajdon, természetesen kezdetben a közös tulajdon, mely egytural az emberi művelődés legalsó fokát jelzi. Az emberi munka legrégibb s legdurvább neme a vadászat volt. A folytonos tovább vándorlás által sokan kemény hegyi vidékekre jutának; a földet még nagy erdősegek boríták, melyeknek lombos árnyai alatt menhelyet nyerhettek, s a vigan csörgő patakok vizéből szomjukat elolthatták; de nem volt meg a szükséges táplálék éhségük csillapítására, nem volt mivel testüket az időjárás kellemetlenségeitől megóvják. A szükség merésszé tette az embert, s a látott példa arra a gondolatra hozta, hogy a vadállatokra vadásszon, azokat vagy testi erejével, ügyességével, vagy valamely könnyen elkészíthető eszközzel leteritse, s husával éhségét csillapítsa, bőrével testét betakarja. A vadásznépnek nagyobb

bevétel. Üzletigazgató itt megjegyzi, miszerint a múlt hó folyamán mutatkozott nagyobb mérvű forgalomra felette hátráltató volt azon körülmény, hogy a kocsis szükséglet a kir. államvasutak által fedezhető nem volt, ezen kellemetlen állapoton segitendő, kénytelen volt a közmunka és közlekedésügyi m. kir. miniszter ur ő excellenciájához folyamodni s csakis ő excellenciája kegyes jóakaratu rendelkezése szülte azon eredményt, hogy a vasut kocsiszükséglete legalább részben fedeztetett; ezen jóakaratu kegyes intézkedésért ő excellenciájának hálát köszönetét feliratilag hódolat-teljesen kifejezte. Tisztelettel kéri az igazgatóságot, hogy ezen jelentését jóváhagyó tudomásul venni méltóztassék. Jóváhagyó és helyeslő tudomásul vétetett.

2. Voith Miklós tiszteletbeli jogtanácsos jelentést tesz a kezén levő perekről. Üzletigazgató jelent, miszerint az igazgatóság határozatának értelmében Munteánu Ágoston társulati jogtanácsostól a nála volt részvény perakták átvétettek s Voith Miklós tiszteletbeli jogtanácsosnak átadattak.

3. Üzletigazgató jelent, miszerint az üzlet érdekében és azon oknál fogva, hogy a kir. főfelügyelőségi biztos ur közelebb történt vonalbeutazása alkalmával mint a nmlgu közmunka- és közlekedésügyi m. kir. miniszterium kívánságát fejezte ki, miszerint a szamosvölgyi vasut menetrendje olyképp nyerve változást, hogy vasut vonatai a maros-ludas-besztercei vasut vonataihoz csatlakozást találjanak: szükségesnek tartja a téli időnyre — a nmlgu miniszterium kívánságának szem előtt tartása mellett — a menetrend megváltoztatását, s batorkodik az erre vonatkozó javaslatát tisztelettel előterjeszteni. Azonkívül javasolja, miszerint tekintettel azon körülményre, hogy a hétfőn és csütörtökön az előbbi években közlekedett helyi vonatokkal a deés-kolozsvári vonalon átlag minden vonaton 40—45 utas utazott, továbbra is fenntartassék. — A deés-besztercei vonalon pedig a helyi vonatok teljesen beszüntetendők, mivel a téli hónapokban ezen vonatoknak közlekedtetésére ezen vonalrészben szükség fenn nem forog. Az üzletigazgató által előterjesztett menetrend változtatásra vonatkozó javaslat igazgatóság által elfogadtatott.

4. Üzletigazgató által jelezetett, hogy — miként az igazgatóság előtt is ismeretes — személyszállító kocsik oly csekély számban vannak, miszerint legtöbbször elégtelenek az utasok befogadására, mely miatt igen gyakran az utazó közönség jogos és méltányos felszólalásaival kell találkoznia. Bár a társaság pénzügyi helyzete nem igen engedi meg, hogy újabb beszerzések eszkö-

zöltessenek, kocsihány azonban oly szembeötlő, hogy ily célú befektetéstől tovább már eltekinteni nem lehet; a személyforgalom érdekében személyszállító kocsikat beszerezni kell. Hogy még is nagyobb költséggel a társulat ne terheltesse, kellő megfontolás után arra határozta el magát, hogy az okvetlenül szükséges két kocsi a társaság saját főműhelyében állíttassék elő, mi által lényegesebb megtakarítás lesz elérhető. Igazgatóság a személykocsik hiányáról maga is meggyőződve lévén, midőn az üzletigazgató javaslatát elfogaja, a költségvetést jóváhagyja; a két személykocsi építésére kért 5000 forint költség erejéig üzletigazgatónak a hiteit megnyitja, utólagos elszámolás kötelezettsége mellett.

5. Üzletigazgató jelenti, miszerint az igazgatóság idei 101. jkvi számú határozata folytán a magas kormány által Beszterce állomáson elrendelt vágányhosszabbítások céljára szükséges vas-sinek szállítása iránt ajánlattételre több vasgyárt felszólított. Tekintettel azonban arra, hogy a fővonal részére jelenleg — pályafenntartási célokra — a diósgyőri m. kir. vasgyárból rendelt meg aczélsíneket, melyek lerakása folytán ócska-sinek nyeretnek vissza, s tekintettel arra, hogy szükség esetén a monostorszegi kavicsbányához vezető pályatestről az ott elhelyezett sinek sürgősen felszedhetők és Beszterce állomáson ismét lerakhatók: batorkodik indítványozni, miszerint tekintetbe véve a vasutársaság pénzügyi helyzetét és fennebb említett indokat, az aczélsínek rendelkezését: az igazgatóság ez időben még eltekinteni méltóztassék. Igazgatóság üzletigazgató jelentését illetve javaslatát határozattá emeli.

Ezekután több, szemlélyekre vonatkozó ügyek elintézésével az ülés befejeztetett. **XXX.**

Deés város képviselőtestületének közgyűlése.

Felszólalások és érvelésekben oly gazdag gyűlése rég volt a képviselő testületnek, mint a múlt hó 29-iki. A hosszú tárgysorozat a deési birtokosságnak a bor- és pálinka árulási jog további hasznosítására vonatkozó határozatával nyitott meg. Ezen ügy előzményeként megemlítjük, hogy Deés városában az italmérési jog az úgynevezett antiquatulajdonosok donatarius jussa. Az abszolút korban a németek az általuk kivett saraz törlesztésére lefoglalták. Ezeknek uralma megtörésével a még hátralévő hatezer forint törlesztésére határozta fordíttatni a birtokosságból álló comunitás. Ennek lejártával a kikérdezett birtokosság — tekintetbe véve azt, hogy maga a város négy antiqua tulajdonosa, és hogy ősi konstitúciója értelmében a városnak adatott három hó-

napon át kizárólagos joga van az italmérésre, mintegy átmeneti intézkedésként abban történt megállapodás, hogy a közösen kiadott italmérési jog hasznbérének fele legyen a városé, a másik fele pedig egészen külön kezeltetvén a majorsági pénztárban, az fordíttassék a város szepítésére. De miután ezen pénz nem fordíttatott a kijelölt célra, a tömörült birtokosok, a comunitás és tanács abban állapodtak meg, hogy egy újabb ciklus beálltával a feunirt okoknál fogva felerészben legyen a városé, fele pedig a birtokosság által választott bizottságnak fizettessék ki a hasznbérleők által, mely összeg takarékpénztárilag kezeltetve, minden évben az antiqua-jogosultak közt kiosztott. Ez a kezelési mód már három — hat éves cikluson át áll érvényben, mely épen ez év végén lejár; az antiqua-tulajdonosok — miután ők is minden városi terheket adójuk arányában hordoznak — megkeresték a tanácsot, hogy az átengedett egynegyedet ezután saját érdekükben kívánják hasznosítani, s ezt annál inkább sürgetik, mert a regalemegváltás tekintetéből is szükséges ezen kérdésnek tisztázása. A birtokosság ezen kívánságának megtagadása alkalmával a városi előjáróság a felhozott érveket illetőleg egész naivul átiratában kijelenté, hogy azon okiratok, melyekre a birtokosság hivatkozik, a városi levéltárból hiányoznak. Ez átirat következtében a birtokosság választmánya éles hangon utasítja vissza a városi képviselő testület határozatát, melyben a birtokosság követeléseinek megtagadása volt indokolva. A birtokosság választmányának határozatában használt irmodor és a város képviselőtestület tekintélyét sértő kifejezések hosszabb vitára szolgáltatott okot. Szarvadi Pál képviselő testületi tag indítványára a tárgy levétetett napirendről, mivel — ugymond — a városi képviselő testület a birtokosság választmányát nem ismerheti el törvényen és szabályon alapuló testületnek, s így azzal tárgyalásokba sem bocsátkozhatik.

A felső sétatéren ma is befejeztlenül álló kioszk ügyében tett ügyési jelentés, mely szerint a kioszk elkészítésére vállalkozott Schreiber Mór bpesti céggel folytatott s elveszett per befejezése jelezetett és néhány megjegyzés után utasítva lett a tanács a vételár hátralékot és járulékait kifizetni; egyszersmint a per elvesztése okának kiderítésére Róth Pál elnöklte alatt egy bizottság küldetett ki.

Ezután beérjesztetett a Rottenberg Áronnal a borárulási jog használatáért, a városi hatóság és a birtokosságot képviselő elnök és jegyző által közösen aláírt szerződés, mely midőn jóváhagyólag tudomásul vétetnek, Demeter Béla azon aporpos felvetett kérdésére, miként lehetséges az, hogy az első tárgyan a birtokossági-bizottság létjoga nem ismertetett el most, már az általa is aláíratott szerződés elfogadása által bár hallgatólag, elismertetett. — Azonban ezen észrevétel egy oldalról sem lett illusztrálva.

Több felszólalás történt még, a midőn a palaczkokba lehuzott bor peesét alá helyezhetéséről szóló pont vétetett több oldalról kifogás alá. — Ugyancsak el lettek fogadva a többi bérletekről bemutatott szerződések is; valamint jóváhagyó tudomásul vétetett a tanács előterjesztése a közvágóhid jégtartó kamrájának átalakításáról és a tanácsház fedelének kijavításáról is.

Elhatározottat több felhajthatlan követelés törlése.

Merőben eltörpültek a többi tárgyaknál felmerült viták az 1889-ik évi városi virilisek névjegyzékének összeállítására kiküldött bizottság jelentésének tárgyalásakor keletkezett felszólalások és érvelések mellett. A megelőző közgyűlés elhatározta ugyanis, hogy a névjegyzék adassék vissza a bizottságnak a községi törvényben foglalt azon rendelkezések betartása végett, hogy a legtöbb adófizetők névsorának kiigazításánál csak a földadót, de a harmad osztályu jövedelmi adót ne vegye számításba. — Az újabban beadott bizottsági jelentés szerint — két bizottsági tag — Hartmann Ferencz és Kiss János — indokolt jelentéssel ragaszkodnak az előbbi álláspontokhoz, mivel a községi törvény 32. és 36. § ai alapján állami adó alatt nemcsak föld- hanem jövedelmi adó is értetődik, — a munkálatot törvényen alapulónak állítja s nem volt hajlandó a névjegyzéket más alapon elkészíteni. Több vélemény oda irányult, hogy ezen két tag helyett küldessenek ki mások a bizott-

térre van szüksége, hogy élhessen; épen azért a vadászat sürü népesedést nem enged keletkezni, mert megfosztaná a népet élelmétől; a vagyongyűjtésre sem kedvező, mert az elejtett vadállatok húsrészei el nem tarthatók. S ebben áll a már megkezdett művelődés akadálya. Merészséggel, meggondoltsággal, s kitartással dolgozik a vadász, s a vadászterületek miatt egymás között gyakran véres harcokat is folytatnak; azonban mindig vad marad a nép, s épen azért történelmi jelentőségre nem emelkedhetik. Mai nap is ott, a hol ilyen vadász népek találhatunk, a művelődés a legalacsonyabb fokon áll. Élő példát szolgáltatnak erre ma is Észak-Amérika vörösbőrű indiánai.

Valamivel magasabb fokon állanak a halásznépek, melyek már nem egyes élőlényekkel küdenek, mint a vadászok, hanem a természet egy hatalmas elemével, a vízzel; épen azért nagyobb szellemi erőfeszítésre kényszerítvők; bátorság, ravaszság és türelem a halásznép jellemzőbb sajátosságai. A légköri változásoknak és csillagos égek gyakori szemlélése az értelem magasabb fokú kifejlődését eszközli, s megélhetés szempontjából is sokkal kisebb területre lévén szüksége a halásznak, mint a vadásznak, s így egymás közelében jobban és békésebben is megélhetnek; sőt a közös ellenség legyőzése egymás támogatására is utalja őket. A társas együttélésnek legelső — bár mulékony nyomai csakugyan a halásznépeknél találhatók föl, úgy a művelődésben való haladásnak is feltűnnek csekély nyomai; de még e népek sem gyűjtenek maradandó vagyont; a mit szereznek, azt pillanatnyi szükségük kielégítésére használják föl. Kiváló példát szolgáltatnak e tekintetben az eszkimók.

A halásznépeknél aránylag magasabb művelődési fokon állanak a produktív vagyonnal bíró pásztornépek. A pásztor már nem lesi a kedvező pillanatot, hogy a vadat hatalmába ejtse, vagy a halat hálóba kerítse; hanem, látva, hogy némely állatok nem futnak előle vadon az erdőbe, megszeli-díti és ápolja őket, s aztán szükségére felhasználja; most már kisebb területen is élhet, s állatjai sikeres ápolása közben ő maga is szelidebbé lévén, nemcsak megtűri embertársát maga közelében, hanem annak társasága után vágyódik is. Innen van, hogy a pásztornépek csoportosan éltek együtt, gunyhót készítettek, vagy sátrat ütöttek, s bár ideig óráig néminemű családis életet éltek melyet, ha épen legelő szűkében nem voltak, béke, kényelem és vendégszeretet jelleméz; rendesen kisebb törzsekre oszolvák, s bár szokásaik és világnézetük egyformák valának, mégis a szorosabb társulás szükségét még nem érezték, s az együvé tartozás érzése még ismeretlen volt előttük, sőt gyakran hevesen küzdöttek a legelők vagy források miatt; s ha valamelyik vezérnek sikerült néhány törzset egyesíteni, hatalmas lavina módra növekedék, s mint a dühös ár rohantak aztán a műveltebb szomszéd országokba. E tekintetben szomorú példát szolgáltatnak a mongolok; föllépésük a kultúrának mindig akadályául, vagy épen kiirtására szolgált. Magyar hazánk is szomorúan tapasztalta a vad tatár csordák dúlásait IV. Béla király alatt. Azonban az ily módon alakult országok rendesen rövidéletűek.

(Folyt. köv.)

ságba, mert — miként Szarvadi Pál képviselő-testületi tag megjegyezte — könnyen megtörténhetik, hogy csak kupak-tanácshoz illő határozat lehet az, mely a multkori határozatnak ellenkezőjét tartalmazza. Ezzel szemben Róth Pál és Bónis Árpád reflexiói és a bizottság eljárása helyeslése után a bizottság jelentését s a beadott névsort a képviselő testület nagy többséggel elfogadta.

Több apróbb tárgy elintézése után a gyűlés — nem a legkellemesebb hangulatban — szétoszlott.

IRODALOM.

— **Házi könyvtár** czim alatt Révai testvérek kiadóhivatala és könyvkereskedése a magyar irodalom jelesebb műveinek jegyzékét küldötte meg nekünk, mely jegyzék magában véve is egész könyvet képez. Eltekintve attól, hogy a magyar nyelven megjelent és az irodalom minden ágát felölelő munkák 27, egymástól szorosan elkülönített csoportba vannak felosztva, az egyes csoportok összeállítására oly gondosságot tanusít, mit akár a szorgalom, akár a szakértelem elismerése-kép szívesen igazolunk. A tudós, az író, a kereskedő, a művész, a jogász és az egyház embere egyaránt megtalálja e jegyzékben azt, a mit keres; megtalálja a legrégibb munkát ép úgy, mint a legújabbat. Akik e jegyzéket birni óhajtják — és nagyon ajánljuk mindenkinek — forduljanak egyenesen Révai testvérekhez (Budapesten, VI. vaczi-utca 1.), kik azt szívesen ingyen és bérmentve megküldik.

— **Az „Armenia“** magyar-örmény havi szemle decemberi füzeté az eddigi érdekes és becses tartalommal jelent meg. Irodalomtörténetileg is értékes e folyóirat, a mennyiben a magyarországi örmények egész irodalmának ismertetésével is foglalkozik egyes jól megírt cikkeiben. A mostani füzettel a folyóirat második évfolyamát tölti be. Szerkesztője Szongott Kristóf Szamosujvárt. Előfizetési díja egész évre 4 ft.

VEGYESEK.

— **Ő felsége**, mint Ausztria császára december 2-án érte meg uralkodásának negyvenedik évfordulóját. Ausztriában ünnepélyességekkel akarták megülni e napot, azonban az uralkodó határozott kívánságára elmaradt minden zajosabb ünnepélyesség, de azért a lakosság minden rétege módot talált rá, hogy kifejezést adjon ünnepi hangulatának. Maga a király e napot Miramareban a tengerparton töltötte, a hová épen akkor érkezett meg görögországi útjából a királyné is. Az olasz királyi család tagjai a legszívesebb üdvözléseket küldték Miramareba. Rómában ünnepélyes isteni tisztelet is volt. A többi udvaroktól is érkeztek üdvözlések. A berlini hivatalos lapok ünnepi cikkben emlékeztek meg ő felsége uralkodásáról.

— **A megyei tanítótestület** deési fiókkörének f. hó 1-én tartott gyűléséről tér hiánya miatt, lapunk közelebbi számában hozunk tudósítást.

— **A lejárt héten** verőfényes, tiszta s főleg éjelenként csipős hideg időjárásunk volt, s talán egy részben ennek számítható be, hogy városunkban az egészségi állapot javulásnak indult.

— **A városunkban uralkodó toroklobos járvány** a napokban már megszűlő, e héten 5—6 betegülés történt. Azonban, kiket első fellépésével támadott meg, ezek közül kereskedő Kiss Jánosnak két kis fiát, a 6 éves Aladárt és az öt éves Zoltánt f. hó 4-én egynapon elragadta. A reménydús gyermekek koporsóját részvéttel kísérték fel a rózsahegy temetőbe; hisz ők is gyenge ártatlan rózsabimbók valának az életnek nagy kertjében.

— **Vörös himlő** kezd járványszerűleg fellépni a deési járáshoz tartozó Szt Margita községben; a járási orvos e hó 6-án szállott ki és a szükséges óvintézkedéseket megtétette.

— **Városunk** e f. hó 13-án tartandó téli országos vásárának előjelei: a főtéren készülő deszkasátrak, már munkálatba vétetve emelkednek.

— **Olvasókör.** Bálványos-Váralja intelligens közönsége olvasókört alakított, mely f. hó 4-én adatott át rendeltetésének. A tisztviselői kar következőleg alakult meg: Elnök Boros István, al-elnök Csizsár László, pénztárnok Boros Árpád, jegyző Csizsár Bálint. Az új kaszinó 10 hazai lapot járát.

— **A képviselőház** elfogadta a regale ügyben a kártalanításról szóló törvényjavaslatot. Ezután megkezdtek az italmérsi jövedékről szóló törvényjavaslat tárgyalását.

— **A véderő-bizottság** ülésén a honvédelmi miniszter hozzájárulásai elhatároltatott, hogy a képviselőházhoz határozati javaslat fog benyújtatni, mely szerint a kormány utasíttatik, hogy az egyéves önkénteseknek a tisztvi vizsga letévése az állam nyelvének engedessék meg.

— **Köszönetnyilvánítás.** Alólírt igazgató tanító itt a nyilvánosság előtt is hálás köszönetét

fejezi ki a bethleni takarékpénztár tekintetes igazgatóságának azon szíves és emberbaráti tettéért, melyet ez évben újból éreztetett a helybeli állami népiskolába járó szegénysorsú gyermekekkel, miszerint azoknak ruhabeli felszerelésére 50 frtot kegyeskedett az igazgató tanító kezéhez juttatni. Mely összegből 20 növendék láttatott el lábbelivel, mely nemes tettéért fogadja az illető tek. igazgatóság a segélyezett gyermekek nevében mondott hálás köszönetét Szabó Sándor igazg. tanítónak. — Bethlen, 1888. december 4 én.

— **A német császár** most olyan hatalom a földön, a kinek hangját, mint egy német költő szépen megjegyezte, — a világ meghallja még akkor is, ha — mint az elhunyt III-ik Frigyes — „halkan beszél is.“ Az ifju II-ik Vilmos pedig nemcsak hogy nem halkan, sőt igen is harsogón, de a mellett még nagyon bátran és szokatlanul erőteljes kifejezésekben beszél. Teheti, mert fiatalságának jól áll, a mellett pedig katona a javából és — a mi szintén figyelembe veendő, — leghatalmasabb haderő fölött rendelkezik. Hát ha még ez a hatalmas császár fejezi ki irántunk ismételt és a legünnepélyesebb alkalmakkal jóindulatát és nagyrabecsülését, hát ez olyan kitüntető bizonyítvány, melynél részünkre fényesebbet a világ semmiféle más egyénisége, hatósága vagy potentátja ki nem állíthat. Ujabbban még tetézni látszik ebbeli megtisztelő eljárását azzal, hogy hajóhadát monárchiánk tengerpartjára küldvén, meghagyta Hollmann ellentengernagynak, el nem mulasztani a magyar tengerpart meglátogatását és ott kifejezni lelkes szavakban a magyar állam iránt érzett jóindulatát és becsülését. A tenger nagy meg is felelt ebbeli küldetésének, ugyancsak katonás határozottsággal és pazar nagylelkűséggel, oly dicsérettel szölvén nemzetünk haladásáról, mely Fiume emelkedésében nyilvánul, hogy ennyit magunk legvérmesebb ábrándozásainak közepette sem igen mernénk magunkról nyilvánítani. Kétségkívül jól esik azok leverő viszontagság és nagy balesetek folytán lehangozt önértékünknek tapasztalni, hogy a messze távolban és magasban észrevesznek már bennünket, s oly elemnek tartanak, melynek rokonszenvét megnyerni érdemes még a legerősebbeknek is.

Apró hírek. Képviselők küldöttsége járt Vargics Imre vezetésével mellett gr. Széchenyi Pál kereskedelmi miniszternél, a gyártott borok eltiltása végett. Gróf Széchenyi Pál miniszter válaszában nem tett ígéretet, hogy tilalmi alapon nyugvó új törvényjavaslatot fogna a Ház elé terjeszteni. Vargics Imre az érdeklődőket új értekezletre hívta össze. — **Kolozsvárt** Vörösmarty születésének évfordulóján regényes színművét, „Csongor és Tündé“t vették elő. Az előadásnak nagy közönsége volt. — **A temesvári színügygyámoltó egyesület** a napokban tartotta közgyűlését Örmös Zsigmond főispán elnöke alatt. A jelentés dicsérettel emlékezett meg Krecsányi színtársulatáról és a városi törvényhatóság hazafias magatartásáról. — **Az újévi köszöntések** megváltására a budai és pesti jótékony nőegyletek már kiadták az ivateket. — **A zemlénmegyei orvosgyógyszerész egyesület** elnöke Chyzer Kornél főorvos indítványára érdekes hangverseny volt Sátoralja Újhelyben. Jövedelméből az egyesület által havonként kétszer rendezett nyilvános ismeretterjesztő előadások s felolvasások kinyomatjait és a megye közönsége között ingyen terjesztik. — **Sok ágyu** érkezett a napokban Brassóba, három vonat szállította oda gyors egymásutánban a főlserelésekkel együtt. — **Vilmos** német császárról az a hír, hogy régi fülbaja megújult, de már jobban van; udvari körök tagadják. — **A francia kormány** törvényt készít elő, mely szerint minden színházban és nyilvános mulatóhelyen villamvilágítás rendezendő be. — **A berlini félhivatalos sajtó** élesen kikel az ellen, hogy német töképezések aláírjanak az orosz újabb kölesőre. — **Az angol penzpiac**on izgatás indult meg a magyar államadósságok konvertálása ellen. A konverzió végrehajtására vállalkozott konzorcium főtagjai ép ez okból járnak most Londonban s alig kétséges, hogy rendbe hozzák a dolgot.

KÖZGAZDASÁG.

A szolnok-dobokavármegyei gazdasági egyesület alapszabályai.

(Folyt.)

Az egyesület tagjairól.

6. §. Az egyesület tagja lehet minden nagykorú és feddhetlen honpolgár, nemkülönben a községek, egyesületek, társaságok és intézetek, ha jogi személyek, ha az előbbieket személyesen vagy megbízottjaik, az utóbbiak pedig jogi képviselőik által az egyesület igazgató választmányánál magukat beiratják és gyűjtő ív aláírása által kinyilatkoztatják, hogy az egyesület tagjai óhajtanak lenni, a tagsági díjak pontos fizetésére magukat köte-

lezik s az egyesület alapszabályainak minden tekintetben eleget kívánnak tenni.

7. §. Az egyesület tagjai lehetnek alapítók, rendesek, rendkívüli, levelezők és tiszteletbeliek.

8. §. Alapító tag, ki egyszer mindenkorra 50 frtot készpénzben befizet, vagy 50 frt névértékű állampapírt, vagy 50 frtról szóló kötelezvényt ad és ennek a tőke befizetéséig 6 százalékát fizeti évenként kamatul.

Alapító tag jogait meghatalmazott által is gyakorolhatja, a mi azonban az igazgató választmányánál szóval vagy írásban bejelentendő.

Az alapító tag jogai annak elhunytával megszűnnek.

9. §. Rendes tag az, ki 10 éven át évente 4 frt tagsági díj fizetésére magát kötelezi.

A kötelezett tag halálával, illetőleg halála évének beteltével a kötelezettség 10 év előtt is megszűnik.

10. §. A rendkívüli tag ugyanazon időig és feltételekkel évenként 1 frtot fizet.

11. §. Levelező tag tagsági díjat nem fizet, de legalább havonként 1-szer vidéke gazdasági viszonyairól jelen ést tenni köteles.

12. §. Rendes tag mindenkor csak egy szavazattal bír, jogait csak személyesen gyakorolhatja, kivételnek csak a jogi személynél van helye, kik jogait képviselő által gyakorolhatják; a képviselő azonban meghatalmazását az elnökségnek bemutatni tartozik.

13. §. Tiszteletbeli tagok az egyesület közgyűlése által az igazgató választmány indokolt javaslatára életfogytiglan választott oly bel- és külföldi tekintélyek, kik a mezőgazdaság, illetőleg egyetünk érdekében tett anyagi vagy szellemi működésük által kitűntek.

Ha a választás külföldi egyénekre esnék, az helybenhagyás végett a kormányhoz felterjesztendő.

14. §. Minden egyesületi tag az egyesület közös előnyeiben egyenlő joggal bír; a közgyűléseken felszólalhat, az egyesület körébe vágó intézkedéseket indítványozhatja, a közgyűlés elé terjesztendő számadásokat megtekintheti, irántuk a közgyűlésben észrevételeket tehet, szavazattal azonban csak az alapító és rendes tagok birnak. Az alapító tagok szavazata egyesületi törzsvagyont érintő intézkedéseknél kétszeresen számít.

15. §. A tagsági díjak és alapítványi tőkék kamatai fizetendők egyszerre és minden év május hó 1-ig.

Az eddig be nem fizetett tagsági díjak és alapkamatok törvény útján is behajthatók.

16. §. Az egyesület tagjai tagsági kötelezettségük lejártakor ajánlott levélben nyilatkozatra hívandók fel az iránt, hogy egyetbeni maradásuk vagy kilépésük iránti nyilatkozatukat 30 nap alatt az egyesület elnökségéhez megtegyék, a nyilatkozat határidőben meg nem történte úgy fog tekintetni, mintha az illető tag tagságát hallgatólag megújította volna.

17. §. Egyesületből való kilépés a 10 éves kötelezettség lejártá előtt lehetséges:

1. halálozás;
2. teljesen elszegényedés esetében.

Utóbbi esetben az illető folyamodására az igazgató választmány dönt.

3. Ezekon kívül a tagsági kötelezettségtől kérésükre felmentendők, kik a megyéből elköltöznek és ezen megyében ingatlan vagyonnal nem birnak. (Folytatása köv.)

HIVATALOS RÉSZ.

Szolnok-Dobokavármegye főispánja.

Szám: 1335—1888.

2—3

Pályázati hirdetmény.

Szamosujvár tisztikarának hat éves megbízatása f. év végével lejárván, az 1886. XXII-ik t. cz. 69. §. harmadik bekezdése értelmében nevezett rendezett tanácsu városnál rendszeresített rendőrkapitányi állás általam mint főispán által lesz élethossziglani kinevezés útján betöltendő.

Felhivatnak tehát mindazok, ki a Szamosujvár rendezett tanácsu város rendőrkapitányi — évi 700 frt fizetés s 200 frt lakbérrel javadalmazott és nyugdíjigénnyel bíró állást elnyerni óhajtják, hogy életkorukat, képzettségüket, eddigi alkalmaztatásukat és erkölcsi magaviseletüket kitüntető bizonyítványokkal felszerelt folyamodványukat f. évi december hó 18-ig alólírtathoz nyújtásuk be.

Deés, 1888. november 21-én.

B. Bánffy, s. k. főispán.

Szolnok-Dobokavármegye alispánjától.
15,750—1888. alisp. számhoz.

Valamennyi törvényhatósági bizottsági tag urnak!

Vonatkozással a vármegye törvényhatósági bizottsága rendkívüli közgyűlésének f. hó 15-ik napjára egybehívása iránt folyó év november 24-én és folyó hó 2-án jelen számok alatt kelt levelemre illetve értesítemre, tudatni kívánom a bizottság tisztelt tagjaival,

hogy az irt rendkívüli közgyűlés tárgyát Szék város nagyközség képviselő-testületének a város tulajdonát képező gőzmalom bérletjének, elmulasztott szerződési kötelezettségeinek teljesítése végett beadott időhaladék iránt, folyó év november 26-án 34 sz. a. hozott határozata és az ezen határozat ellen beadott felelkezés is képezni fogja.

Deés, 1888. december hó 6.

Szarvadi Pál, kir. tan. alisp.

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ:
KOVÁCS SAMU.

Hirdetések.

7781—1888. fszb. sz. (275)2—3

Pályázati hirdetmény.

Lemondás folytán üresedésbe jött, 150 frt fizetés, 50 frt lakbér javadalmazással összekötött szász-uj-ösi körjegyzői segédi állomás üresedésbe jöven, annak betöltése céljából pályázatot nyitok.

Felhívom tehát mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy honosságuk, nyelvismeretük- és eddigi alkalmaztatásukról szóló bizonyítványaikkal felszerelt folyamodványaikat folyó évi december hó 24-ik napjának d. e. 11 órájáig hozzám annál bizonyosabban adják be, mivel a kitűzött időn túl beadottak figyelembe vétetni nem fognak.

Kékes, 1888. november 21-én.

Kékesi járás főszolgabírája:

Nagy Lajos, főszolgabíró.

Szám: 6369—1888. polg. (276)2—3

Csödhirdetmény.

A deési kir. törvényszék részéről közhírré tétetik, hogy néhai fogarasi László deési lakos hagyatéka ellen, ennek bárhol találtató ingó- és Horvát Szlavonország kivételével a magyar állam területén lévő ingatlan javaira a csőd megnyitott.

Csődbiztosul Pap Farkas kir. törvényszéki bíró, tömeggondnokul dr. Bónis Árpád, helyettes tömeggondnokul dr. Farkas János deési ügyvédek nevezettek ki; felhívatnak mindazok, kik az általános csödtömeg ellen mint hitelezők igényt támaszthatni vélnek, hogy ebbeli igényeiket 1888. évi december 31-éig bezárólag, mint a követelések bejelentésére kitűzött hatánapig, ezen kir. törvényszéknél az 1889. január 28. napjára d. e. 10 órára a csödbiztos hivatalos helyiségébe kitűzött felszámolási tárgyalás hatánapján leendő megállapítás s osztályozás végett az 1881. évi XVII. t.-czikkben kijelölt joghátványok terhe mellett a csödtömeg ellen az idézett törvény 126—129-ik §§-aiban foglalt rendeletei szerint az esetben is bejelentsek, ha igényeik tekintetében külön per

volna folyamatban; felhívatnak továbbá a zálog és megtartási joggal bíró hitelezők, hogy az általuk szerzett jogot a tömeggondnoknak jelentsék be, s az általuk birt dolgokat a tömeggondnok felhívására megbeszélés végett mutassák fel.

Azok, a kiket elkülönítési, visszakövetelési vagy külön kielégítési jog illet figyelmeztetnek, hogy a mennyiben jogaikat nem érvényesítik, azok a csödtömeg értékesítését és felosztását gátolni nem fogják.

Vége a csödhitelezők felhívatnak hogy 1889. évi január 31-én, mint e célra kitűzött hatánapon, d. e. 10 órakor, a csödbiztos helyiségében a csödválasztmány megválasztása végett a hitelezői minőségüket igazoló okiratokkal ellátva jelenjenek meg. A kir. törvényszék mint csödbíróságnak 1888. évi november hó 22-én tartott üléséből.

Bárany Lukács,
h. kir. törvényszéki elnök.

Weér György,
jegyző.

Szám: 7922—1888. (278)1—3

Pályázati hirdetmény.

Szolnok-Dobokamegye szamosujvári járásába kebelezt Szék város nagyközségben rendszeresített községi orvosi állomás üresedésbe jöven, ezen évi 500 frt fizetés, 100 frt lakbér, 50 kr. első és 20 kr. többi beteglátogatási díj és 25 kr. halottkémlési illetékekkel rendszeresített községi orvosi állás elnyerésére a — a mely községben jól berendezett gyógytár is van — ezennel pályázatot nyitok, s a pályázni óhajtókat felhívom, hogy az 1876. évi XIV. t.-cz. 143. §-ában előirt kellékekkel felszerelt pályázati folyamodványaikat hozzám az 1889-ik év január hava 25-ig adják be.

Szamosujvárt, 1888. november 28-án.

Ádám Albert, szolgabíró.

Özv. Dózsa Györgyné
mányai és pestesi birtoka,
mely áll körülbelül 100 hold szántó,
kaszáló, 30 hold legelőből,
hat évre haszonbérbe kiadó.
Értekezhetni Dr. Bónis Árpád köz- és váltó-
ügyvéddel, Deésen. (279)1—3

Egy a körjegyzői teendők minden ágában tökéletesen jártas körjegyzői irnokot keres alól-irt körjegyző. Pályázni kívánók személyesen haladéktalanul jelentkezzenek. Timoffy Gyula,
(280)1—1 soósmezei körjegyző.

Szám: 3550 -1880. (281)1—1

Árverési hirdetmény.

Az alólirt tanács közhírré teszi, hogy Szamosujvár város közönségének Szolnok-Dobokavármegyében Torda-Vilma községben fekvő s itálárulási joggal összekötött jószág, a folyó évi december hó 20-ikán reggeli 10 órakor Szamosujvárt a városi tanácsnál megtartandó nyilvános árverés útján, 171 frt 10 kr. kikiáltási árösszeg kitűzése mellett, 1889. január 1-ével kezdődő 6 egymásutáni évre, a legtöbbet ígérőnek haszonbérbe fog adadni.

Az árverési és szerződési feltételek a városi és gazdasági tanácsnoknál a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Szamosujvár sz. kir. város tanácsa,
1888. november 28-án.

Placsintár Dávid,
polgármester.

Osztian Kristóf,
főjegyző.

Szám: 1356 -1888. (282)1—2

Árverezési hirdetmény.

Alólirt községi előljárásság által közhírré tétetik, miszerint a hollómezői kisebb nemesi birtokosok és a volt urbéresek tulajdonát képező korcsmajog, folyó év december hó 19-ik napján délelőtt 10 órakor a körjegyzői irodában 1889. év január hó 1-étől egy évre, esetleg három évre, nyilvános árverezés útján a legtöbbet ígérőnek haszonbérbe ki fog adadni.

Az árverezési feltételek a körjegyzői irodában bármikor megtekinthetők.

Az árverezés megkezdéseig zárt ajánlatok is elfogadhatnak.

A község előljárásságától.

Hollómező, 1888. december hó 3-án.

Sliám Gábor,
körjegyző.

Csicsó Ársen,
fbíró.

KIADÓ VENDÉGLŐ.
Bethlenben (Szolnok-Dobokamegye)
A GRÓF BETHLEN KÁROLY-FÉLE
NAGYVENDÉGLŐ (274)3--3
az 1889-ik év ápril hava 24-ikétől három évre,
HASZONBÉRBE KIADÓ.
Értekezhetni Gróf Bethlen Bélával, Bethlenben.

AZ ÉPÍTŐ NAGYKÖZÖNSÉG ÉPÍTŐMESTEREK ÉS FAKERESKEDŐK FIGYELMÉBE!

Mindennemü épületfát, deszkát, léczet, zsindelyt, sodrony- és zsindelyszeget, épületvasalást

DEÉSEN, NIK FERENCZ

czégem alatti raktáromban a legnagyobb mennyiségben készletben tartok és a lehető legjútányosabb árszámítás mellett ajánlok.

Nik Ferencz.